

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 2ObdoV/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7001898308
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Nemčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:7001898308.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej, JUDr. Kataríny Pramukovej, JUDr. Eriky Čanádyovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu Ing. X. N., narodeného XX. B. XXXX, I., W. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Garančovským, Košice, Kukučínova 19, IČO: 35 547 731, proti žalovanej JUDr. Melánii Burdovej, Dlhé nad Cirochou 510, správkyni konkurznej podstaty úpadcu ASKO a.s., Košice, Hraničná 2, IČO: 31 651 747, zastúpenej AK - JUDr. Vladimír Šatník s.r.o., Humenné, Mierová 64/2, IČO: 55 501 613, o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty úpadcu, resp. sumy 72 358,53 eur (v napadnutej časti o 36 179,26 eur) vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 17Cb/648/2001, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. apríla 2023, sp. zn. 2Obo/5/2022, v spojení s opravným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. júla 2023, sp. zn. 2Obo/5/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovanej o d m i e t a .

II. Žalobca m á proti žalovanej n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 17. februára 2022, č. k. 17Cb/648/2001-828, v prvom výroku uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 36 179,26 eur, druhým výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a tretím výrokom rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca sa domáhal žalobou podanou dňa 6. júla 2001, doplnenou dňa 15. marca 2013, aby súd rozhodol, že žalovaná je povinná vylúčiť zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu ASKO a.s., so sídlom Hraničná 2, 042 63 Košice, IČO: 31 651 747 (ďalej len „úpadca“ alebo „ASKO, a.s.“), v žalobe špecifikované hnutelné veci (v počte 49, bližšie konkretizované v ods. 1 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie), vo vlastníctve žalobcu. Žalobca odôvodnil žalobu tým, že žalovaná zaradila predmetné veci do súpisu konkurznej podstaty úpadcu napriek tomu, že ich vlastníkom je žalobca. Žalobca vlastnícke právo k týmto veciam nadobudol v exekučnom konaní sp. zn. Ex-918/99 (ďalej tiež „exekučné konanie“), vedenom na exekútorskom úrade súdneho exekútora Ing. Karola Mihala (ďalej tiež „exekútor“), ich prevzatím po neúspešných dražbách v súlade s ust. § 126 ods. 3 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení zákona č. 356/2003 Z. z. (ďalej len „EP“). Odovzdanie vecí sa uskutočnilo dňa 23. marca 2001 v priestoroch ASKO a.s., pričom o tomto úkone bola spísaná zápisnica a následne bolo vydané rozhodnutie o prevzatí hnutelných vecí žalobcom. Tým sa žalobca stal vlastníkom hnutelných vecí, uvedených v prílohe k rozhodnutiu o ich prevzatí, č. k. Ex-918/99 Az, čo oznámil aj ASKO a.s. dňa 23. marca 2001. Žalovaná listom z 5. apríla 2001 oznámila žalobcovi, že rozhodnutie o prevzatí hnutelných vecí nebolo do vyhlásenia konkurzu na ASKO a.s. tejto spoločnosti doručené, preto sa nestalo vykonateľným a z tohto dôvodu zaradila tieto veci do súpisu

konkurznej podstaty úpadcu. Žalobca bol konkurzným súdom na prieskumnom pojednávaní dňa 11. júna 2001 vyzvaný, aby si svoje právo k označeným veciam uplatnil v určenej lehote žalobou.

3. Na pojednávaní dňa 20. septembra 2021 sa žalovaná vyjadrila, že v konkurznom konaní predala veci, ktorých vylúčenia z konkurznej podstaty sa žalobca domáha, preto žalobca navrhol zmenu žaloby tak, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu peňažnú náhradu za hnuteľné veci vo výške 72 358,53 eur, ako bola stanovená znaleckým posudkom. Krajský súd v Košiciach uznesením z 19. januára 2022, č. k. 17Cb/648/2001-807, pripustil zmenu žaloby v zmysle návrhu žalobcu tak, že žalovaná je povinná vylúčiť z podstaty úpadcu ASKO a.s., predmetné hnuteľné veci vo vlastníctve žalobcu zapísané v súpise podstaty, eventuálne žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 72 358,53 eur.

4. Súd prvej inštancie poukázal na exekučné konanie sp. zn. Ex-918/99, Ex-919/99, chronologický priebeh súvisiaci s dražbou hnuteľných vecí a na konkurzné konanie voči úpadcovi ASKO a.s., vedené na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 6K/56/2001. Za spornú medzi stranami považoval otázku (i.) aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, (ii.) či veci, ktorých vylúčenia z podstaty sa žalobca domáha, boli zapísané do súpisu podstaty úpadcu, a ak áno, či boli zapísané do súpisu preukázateľne, „t.j. spôsobom, ktorý vylučuje, aby tieto veci boli akokoľvek zameniteľné s inými vecami“, (iii.) či pohľadávka žalobcom vymáhaná v exekučnom konaní EX-918/99 bola v celom rozsahu uspokojená už pred prevzatím vecí podľa § 126 ods. 3 EP a (iv.) právny titul peňažného nároku žalobcu a námietka premlčania vznesená žalovanou.

5. Súd prvej inštancie ohľadom aktívnej legitímácie žalobcu dospel k záveru, že žalobca v exekučnom konaní nadobudol vlastnícke právo k veciam, ktorých vylúčenia z podstaty sa domáha a takto nadobudnuté vlastnícke právo (§ 126 ods. 3 EP) nemôže byť dotknuté ani prípadnými vadami exekučného konania. Zdôraznil, že v tomto konaní o vylúčenie vecí zo súpisu podstaty nie je oprávnený revidovať postup súdneho exekútora v exekučnom konaní z roku 1999, s ohľadom na požiadavku zabezpečenia stability právnych vzťahov založených v exekučnom procese. Žalobca nadobudol vlastnícke právo k hnuteľným veciam vo formalizovanom procese, ktorý uskutočňoval súdny exekútor ako orgán k tomu poverený.

6. K tvrdeniu žalovanej, že žalobcom vymáhaná pohľadávka bola v exekučnom konaní v celom rozsahu uspokojená už pred prevzatím hnuteľných vecí podľa § 126 ods. 3 EP, súd prvej inštancie uviedol, že toto nezodpovedá záverom, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Poukázal na aktualizáciu vymáhaného nároku v exekučnom konaní Ex-918/99, vystaveného exekútorom Ing. Mihalom zo dňa 10. mája 2001, podľa ktorého (č. I. 299 spisu) bolo žalobcovi uhradených celkovo 5 001 325,50 Sk, pričom z tejto sumy časť vo výške 1 089 936,50 Sk mu bola uhradená 23. marca 2001. Dňa 21. mája 2001 si žalobca v súlade s § 20 ZKV prihlásil svoju pohľadávku do konkurzu vedeného na majetok úpadcu ASKO a.s. (č. I. 297 - 298 spisu), pričom pri určení jej výšky rovnako zohľadnil, že pôvodná výška jeho pohľadávky bola 23. mája 2001 ponížená o sumu 1 089 936,50 Sk, ktorá predstavuje polovicu odhadnej ceny vecí, ktoré žalobca ako oprávnený v exekučnom konaní prevzal podľa § 126 ods. 3 EP.

7. Ohľadom námietky žalovanej o (ne)zameniteľnosti vecí vylučovaných z podstaty, súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním ustálil, že veci zapísané žalovanou v prílohe č. 2 súpisu sú identifikované inventárnym číslom, názvom a vo vybraných prípadoch aj typom, nadobúdacou a zostatkovou hodnotou. Pokiaľ ide o ich označenie v petite žaloby, tak žalobca veci identifikoval navyše aj označením výrobcu, výrobným číslom a rokom výroby tak, ako je to uvedené v znaleckom posudku č. 9/2001 a 24/2001 zo dňa 19. marca 2001 (č. I. 130 spisu, s. 36 - 47 znaleckého posudku). Podľa súdu je nepochybné, že pokiaľ ide o identifikáciu vecí v petite žaloby, žalobca pri každej z vecí uviedol, pod akým inventárnym číslom, názvom, vo vybraných prípadoch aj typom je táto zapísaná v prílohe č. 2 súpisu, konštatujúc, že takáto identifikácia vylučuje akúkoľvek zameniteľnosť.

8. Za preukázané tiež považoval to, že veci, ktorých vylúčenia zo súpisu podstaty sa žalobca domáha, boli speňažené v konkurznom konaní ich predajom. Konajúci súd konštatoval, že žalovaná si musela byť vedomá toho, že ich zaradenie do súpisu je sporné a je predmetom tohto súdneho (incidenčného) sporu, nakoľko žaloba o vylúčenie vecí zo súpisu jej bola doručená na vyjadrenie 26. novembra 2001 a k žalobe sa vyjadrila 6. decembra 2001 (č. I. 24 spisu). Skutočnosť, že tieto veci boli žalovanou správkyňou predané v rámci speňažovania podstaty vyplýva jednak z opatrenia konkurzného súdu zo dňa 24. júla

2003 č. k. 6K 56/01-192 (č. I. 795 spisu), ako aj z výpovede samotnej žalovanej na pojednávaní 20. septembra 2021 (zápisnica č. I. 756 - 757 spisu).

9. V súvislosti s právnou kvalifikáciou nároku žalobcu súd prvej inštancie uviedol, že po tom, ako žalovaná na pojednávaní 20. septembra 2021 uviedla, že veci, ktorých vylúčenia z podstaty sa žalobca domáha, boli predané (speňažené) v rámci konkurzného konania, žalobca zmenil žalobu tak, že žiadal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu peňažnú náhradu 72 358,53 eur, t.j. vo výške stanovenej znaleckým posudkom č. 9/2001 a č. 24/2001 z 19. marca 2001. Zmenu žaloby súd prvej inštancie pripustil uznesením z 19. januára 2022, č. k. 17Cb/648/2001-807 a dodal, že žalobca si voči žalovanej v konaní uplatnil len jeden nárok, v súvislosti s ktorým „žiadal zaviazat' žalovanú na jeden druh plnenia (povinnosť vylúčiť veci zo súpisu), a v prípade, ak takémuto petitu nebude objektívne možné vyhovieť pre jeho materiálnu nevykonateľnosť, žiadal žalovanú zaviazat' „in eventum“ na iné plnenie.“ Preto peňažné plnenie, ktorého sa žalobca in eventum domáhal, nemá charakter nároku na náhradu škody a ani nároku na vydanie bezdôvodného obohatenie. Ide o peňažnú náhradu pre prípad nemožnosti vylúčenia vecí, ktorých je žalobca vlastníkom zo súpisu podstaty preto, že boli správcom predané pri speňažovaní konkurznej podstaty.

10. Súd prvej inštancie v súvislosti s vyššie uvedeným nepovažoval za dôvodnú ani žalovanou vznesenú námietku premlčania, keďže žalobca si relutárnu náhradu v konaní neuplatnil ako „nový“, resp. „iný“ nárok popri už uplatnenom nároku voči žalovanej na vylúčenie vecí zo súpisu. Svoje právo voči žalobkyni (správne „žalovanej“; pozn. dovolacieho súdu) z hľadiska kvantitatívnej ani kvalitatívnej stránky nerozšíril. Nárok na vylúčenie vecí zo súpisu nebol podaný po uplynutí premlčacej doby, pričom nárok na relutárnu náhradu nie je možné chápať ako ďalší nárok, ktorý si žalobca uplatnil voči žalovanej popri pôvodnom nároku. Zdôraznil, že až do 20. septembra 2021 žalobca nemal vedomosť, že sporné veci boli v konkurze predané, napriek tomu, že konanie o ich vylúčení zo súpisu nebolo právoplatne skončené. Preto, ak by aj právo na peňažnú náhradu premlčané bolo (čo nie je), bola by žalovanou vznesená námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov - ďalej len „OZ“).

11. Súd prvej inštancie uzavrel, že vylúčenie sporných vecí zo súpisu už nie je možné, keďže boli v konkurze predané (speňažené), preto uložil žalovanej zaplatiť (vydať) žalobcovi relutárnu náhradu 36 179,26 eur, t.j. v sume, za akú tieto veci žalobca nadobudol do svojho vlastníctva podľa § 126 ods. 3 EP a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Takéto riešenie považoval za súladné aj s požiadavkou rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Keďže dospel k záveru o existencii okolností opodstatňujúcich žalobný petít v jeho druhej eventualite, prvý petít žaloby zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“).

K rozhodnutiu odvolacieho súdu.

12. Na odvolanie žalovanej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „najvyšší súd“) rozsudkom zo dňa 26. apríla 2023, sp. zn. 2Obo/5/2022, v spojení s opravným uznesením zo dňa 31. júla 2023, sp. zn. 2Obo/5/2022, ktorým v prvom výroku rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. Druhým výrokom rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

13. Odvolací súd konštatoval, že odvolateľka vytykala vecnú nesprávnosť prvoinštančného rozhodnutia z hľadiska odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), h) CSP, s dôrazom na opakovane uvádzaný nesúhlas s vyhodnotením aktívnej vecnej legitímácie žalobcu; nedostatočné označenie hnutelných vecí, ktorých sa má vylúčenie týkať; nesprávny postup súdu pri zmene žalobného návrhu z vydania vecí na zaplatenie ich peňažnej náhrady (a s tým spojeného premlčania žalovaného nároku), ako aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

14. K odvolacej námietke ohľadom nesprávneho vyhodnotenia aktívnej vecnej legitímácie žalobcu odvolací súd uviedol, že konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený za účinnosti zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení zmien a doplnkov (ďalej tiež „ZKV“), pričom v súlade s § 206 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ZKR“), konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou ZKR, ako aj právne vzťahy s nimi

súvisiace sa spravujú podľa doterajších právnych predpisov. Žalobca sa vylučovacou žalobou domáhal rozhodnutia o priznaní práva vyplývajúceho z procesných predpisov. Odvolací súd preskúmal postup súdu prvej inštancie pri riešení predbežnej otázky (vyplývajúcej z hmotného práva), a to nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetným veciam podľa § 132 ods. 1 OZ a § 126 ods. 3 EP. Stotožnil sa so závermi a zisteniami súdu prvej inštancie, že žalobca preukázal nadobudnutie vlastníctva k hnuiteľným veciam po neúspešnej opakovanej dražbe, a tým, že prevzal hnuiteľné veci do 15 dní od upovedomenia o bezvýslednosti dražby, nastala skutočnosť, s ktorou zákon spája prechod vlastníckeho práva k týmto veciam na oprávneného. Odvolací súd dodal, že ide o tzv. originálny (správne originárny - odvodený od vlastníckeho práva predchádzajúceho vlastníka; pozn. dovolacieho súdu) spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k hnuiteľným veciam s konštitutívnymi účinkami podľa § 132 OZ, vykonaný na to príslušným verejným orgánom, ktorý nie je možné revidovať v prebiehajúcom excindačnom konaní. Keďže žalobca preukázal dostatočne hodnoverne svoje vlastnícke právo, nebol daný dôvod pre zápis tohto majetku do súpisu konkurznej podstaty úpadcu.

15. Podľa odvolacieho súdu neobstála ani odvolacia námietka žalovanej o nejednoznačnosti označenia hnuiteľných vecí. Tu zdôraznil skutočnosť, že predmetné veci boli ponechané v nájme úpadcu, aby pokračovala výroba, pričom aj žalovaná s takýmto postupom po vyhlásení konkurzu na úpadcu vyjadrila súhlas (zápis z 25. apríla 2001). Na uvedené poukázal odvolací súd už vo svojom skoršom kasačnom rozhodnutí z 29. septembra 2016, a teda totožnosť vecí, vylúčenia ktorých sa žalobca v tomto konaní domáha, bola žalovanej známa v priebehu celého incidenčného konania. Súčasne, žalovaná v rámci svojej obrany v odvolaní ani dostatočne a presvedčivo nešpecifikovala, v čom konkrétne namieta totožnosť týchto hnuiteľných vecí.

16. K odvolacej námietke týkajúcej sa nesprávneho postupu súdu pri zmene žalobného návrhu odvolací súd nepovažoval za správny názor odvolateľky, že civilné sporové konanie o vylúčenie veci z konkurznej podstaty (tu podľa úpravy ZKV) má charakter konania o určovacej žalobe. Poukázal na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. februára 2021, sp. zn. 5Obdo/24/2020, podľa ktorého vylučovaciu žalobu je treba odlišovať od žaloby na určenie vlastníckeho práva a v tejto súvislosti tiež na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2019, sp. zn. II. ÚS 193/2019.

17. Odvolací súd zhrnul, že civilné sporové konanie o vylúčenie veci z konkurznej podstaty nemá charakter konania o určovacej žalobe, pričom aj v zmysle ustálenej súdnej praxe, vylučovacou žalobou sa možno domáhať aj vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty za predpokladu, že ide o peňažné plnenie získané speňažením majetku zapísaného do konkurznej podstaty (tu poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.10.2017 sp. zn. 4Obdo/6/2017, ZSP 53/2018). V danom prípade v priebehu konkurzu došlo k speňaženiu hnuiteľných vecí zapísaných do konkurznej podstaty, a to aj napriek tomu, že tieto hnuiteľné veci zahrnuté do konkurznej podstaty boli predmetom vylučovacej žaloby, z ktorého dôvodu bol postup správkyne konkurznej podstaty nesprávny. Až na základe vykonaného dokazovania, ktorým sa zistilo speňaženie sporných hnuiteľností, doručil žalobca konajúcemu súdu návrh na zmenu žaloby. Hoci žalobca svoj návrh označil ako „zmena žaloby“, z jeho obsahu je zrejmé, že sa ním domáhal vydania hnuiteľných vecí v ich relutárnej, t.j. peňažnej forme, keďže došlo k ich speňaženiu. Také vymedzenie, ktorým dochádza k vylúčeniu (vydaniu) náhradného peňažného plnenia z konkurznej podstaty za veci speňažené v rámci konkurzu, nie je uplatnením iného práva, nového nároku. Preto o takejto „zmene“ nemusel prvoinštančný súd rozhodovať osobitným uznesením, a ak tak urobil, bol to procesný úkon, ktorý nemá za následok porušenie procesných práv odvolateľky a nemá dopad ani na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd preto za dôvodnú nepovažoval ani odvolaciu námietku týkajúcu sa premlčania žalobcom uplatneného nároku v jeho peňažnom vyjadrení.

18. Dodal, že je právne nesprávne stotožňovať konanie o vylúčenie veci v jej relutárnej peňažnej náhrade v rámci konkurzného konania, s konaním o určovacej žalobe, resp. s konaním o nároku na náhradu škody a spájať tak dva diametrálne odlišné právne inštitúty v jedno, s odkazom na uplynutie subjektívnej aj objektívnej premlčacej lehoty v zmysle ustanovení § 106 ods. 1 a 2 OZ, nakoľko v danom prípade nejde o vindikačnú žalobu, ktorá by zmenou návrhu na vydanie peňažného ekvivalentu nadobúdala charakter obligačnoprávny (z titulu náhrady škody či bezdôvodného obohatenia a pod.), a to so všetkými z toho vyplývajúcimi následkami (premlčanie nároku a pod.).

19. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku o spôsobe rozhodnutia súdom prvej inštancie, s tým, že výrokmi I a II došlo k rozhodnutiu o celom žalobnom nároku. Z prvého výroku napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd prvej inštancie zaviazal žalovanú na zaplatenie žalobcovi 36 179,26 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom druhým výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Je zrejmé, že týmto (druhým) zamietajúcim výrokom súd prvej inštancie zamietol vylúčenie zvyšku istiny náhradného peňažného plnenia z konkurznej podstaty, ktorá bola pôvodne uplatnená v sume 72 358,53 eur. Požiadavka na ďalší samostatný výrok o zamietnutí nároku na vydanie vecí nemá zákonnú oporu, a to aj s ohľadom na prijaté závery odvolacieho súdu.

20. Odvolací súd ďalej uviedol, že napadnutý rozsudok i z hľadiska odôvodnenia je koherentný so zákonnou úpravou správne aplikovanou a interpretovanou súdom prvej inštancie na zistený skutkový stav tak, ako vyplynul z dokazovania dostatočne vykonaného pre možnosť rozhodnutia vo veci samej. V napadnutom rozsudku pritom súd prvej inštancie poskytol odpoveď na všetky kľúčové otázky týkajúce sa prejednávanej veci, nastolené sporovými stranami v konaní, preto nebol priestor pre prijatie iného záveru v rámci odvolacieho konania, limitovaného rozsahom a dôvodmi odvolania žalovanej, než ktoré vyústili do rozhodnutia o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie (v napadnutej časti) ako vecne správneho rozhodnutia. Na uvedený záver nemá v danom prípade vplyv to, ak sa súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia osobitne nevyjadril k znaleckému posudku nariadenému v zmysle jeho uznesenia zo 18. mája 2017, č. k. 17Cb/648/2001-268. Odvolací súd uviedol, že ide o jeden z dôkazov, ktorý prvoinštančný súd v rámci dlhoročného sporu vykonal a samotná skutočnosť, že tento dôkaz súd nepremietol aj do odôvodnenia napadnutého rozhodnutia neznamena, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu trpí vadou nepreskúmateľnosti a nedostatočnosti. Za porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nemožno považovať to, že konajúci súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej (viď napr. I. ÚS 673/2014, II. ÚS 27/2008, III. ÚS 167/2013), prípadne nevyhodnotil dôkazy v duchu presvedčenia žalovanej, ktoré táto považovala za relevantné pre úplné zistenie skutkového stavu s na to nadväzujúcim právnym posúdením.

K dovolaniu žalovanej.

21. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalovaná (ďalej tiež „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila podľa § 420 písm. f) CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP.

22. Dovolateľka podľa § 420 písm. f) CSP namietla, že súd jej nesprávnym postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu videla dovolateľka v tom, že súdy nižšej inštancie opreli svoje rozhodnutie aj o listinný dôkaz - Zápis (zápis z 25. apríla 2001 s jeho prílohou - zoznamom hnutelných vecí odovzdaných pre ASKO a.s. v konkurze; pozn. dovolacieho súdu), vyhotovený žalobcom ako odovzdávajúcim a žalovanou ako preberajúcim, majúci za to, že oba súdy nižšej inštancie procesne pochybili pri vykonávaní tohto dôkazu. Dovolateľka spochybňovala, že by svojim podpisom potvrdila prevzatie hnutelných vecí, ktorých vylúčenia sa žalobca domáhal, pričom súd prvej inštancie vo svojom prvotnom rozsudku ako jeden z dôvodov, pre ktorý žalobu zamietol, považoval aj spornosť uvedeného listinného dôkazu. Odvolací súd v rozhodnutí č. k. 5Obo/27/2015-243 zo dňa 29. septembra 2016 vyslovil, že „ak by ďalej žalovaná spochybňovala svoj podpis na protokole na prevzatí vecí z 25.4.2001, prichádzalo by do úvahy ustanovenie znalca z odboru grafológie.“ Následne súd prvej inštancie uznesením č. k. 17Cb/648/2001-268 zo dňa 18. mája 2017 nariadil znalecké dokazovanie na posúdenie, či podpis na tejto listine je vlastnoručným podpisom žalovanej. K vyhotoveniu ani vykonaniu tohto dôkazu však nedošlo, pričom v rozhodnutí súdu prvej inštancie sa o tom nenachádza ani zmienka. Podľa dovolateľky pochybil aj odvolací súd, pokiaľ vychádzal z toho, že išlo o vykonaný dôkaz. Vykonanie nariadeného znaleckého dokazovania, resp. zdôvodnenie toho, prečo k jeho vykonaniu vôbec nedošlo, malo kľúčový význam; tu dovolateľka poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/100/2018, sp. zn. 5Cdo/202/2018 a sp. zn. 5Cdo/107/2019. Konštatovala, že procesný postup súdov nižšej inštancie, v dôsledku ktorého nedošlo k vykonaniu nariadeného znaleckého dokazovania, mal vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska tvrdení žalovanej, čoho dôsledkom došlo k porušeniu jej základného práva na spravodlivé súdne konanie. Taktiež bolo povinnosťou súdov nižšej inštancie v odôvodnení svojich rozhodnutí uviesť, z akých dôvodov sa súdom nariadené znalecké dokazovanie nakoniec nevykonalo, a to aj za predpokladu, ak by takýmto dôvodom mala byť bezvýznamnosť, resp. irelevantnosť takéhoto dôkazu.

23. Podľa dovolateľky sa odvolací súd dopustil nesprávneho procesného postupu aj v súvislosti so samotným výrokom napadnutého rozsudku. Odvolanie podala len voči výrokom I a III rozhodnutia súdu prvej inštancie, avšak odvolací súd rozhodol aj o výroku II, ktorý nebol odvolaním žiadnej zo strán sporu napadnutý. Rozhodnutie pritom možno považovať za zmätočné a nepreskúmateľné, ak je postihnuté závažnými vadami v jeho základnom atribúte, t.j. v jeho výroku. Uvedené dovolateľka považovala za procesnú vadu zmätočnosti a nesprávny procesný postup súdu, ktorým jej bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Dovolateľka ďalej prípustnosť dovolania vyvodzovala aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) považovala to, či „je právne prípustné, resp. možné v rámci konania o žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty podľa ust. § 19 ods. 2 ZKV titulom následného vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty rozhodnúť výrokom ukladajúcim správcovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške rovnajúcej sa nadobúdacej hodnote vecí, ktorých vylúčenia zo súpisu konkurznej podstaty sa žalobca domáhal“ (ďalej tiež „prvá otázka“).

25. Dovolateľka mala za to, že vzhľadom na určovací charakter žaloby o vylúčenie veci z konkurznej podstaty je súd aj v prípade potreby rozhodovania o vylúčení náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty povinný formulovať výrok svojho rozhodnutia tak, že náhradné peňažné plnenie sa zo súpisu konkurznej podstaty vylučuje, a nie tak, že správca konkurznej podstaty je povinný vec vylúčiť, resp., že správca konkurznej podstaty je povinný výšku náhradného peňažného plnenia žalobcovi zaplatiť.

26. Namietala tiež, že právne posúdenie veci odvolacím súdom bolo nesprávne, keď žalovanej bola vo výroku rozhodnutia uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradné peňažné plnenie vo výške rovnajúcej sa nadobúdacej hodnote vecí. Dovolateľka vidí nesprávnosť jednak v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje nesprávny výrok, ktorým zaväzuje žalovanú zaplatiť žalobcovi určitú sumu titulom náhradného peňažného plnenia, pričom v danom prípade malo byť rozhodnutím súdu náhradné peňažné plnenie v určitej výške vylúčené zo súpisu konkurznej podstaty. V druhom rade má nesprávnosť spočívať v priznaní nesprávnej výšky náhradného peňažného plnenia.

27. Ako druhú otázku, pri ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), dovolateľka formulovala otázku: „akú povahu v zmysle ust. § 137 CSP obsahujúceho výpočet druhov žalôb má žaloba o vylúčení majetku z konkurznej podstaty podaná podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov o konkurze a vyrovnaní a rovnako tak aj podaná podľa ust. § 78 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii“ (ďalej tiež „druhá otázka“).

28. Podľa dovolateľky bolo posúdenie tejto otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) vyriešené. Dovolateľka namietala, že v rámci svojej procesnej obrany nikdy netvrdila, že vylučovacia žaloba by mala mať povahu žaloby na určenie vlastníckeho práva, poukazujúc na ods. 68 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Tvrdí však, že žaloba o vylúčenie veci z konkurznej podstaty má povahu žaloby podľa ust. § 137 písm. c) CSP, keďže toto ustanovenie pripúšťa existenciu aj iných určovacích žalôb, než len žaloby o určenie vlastníckeho práva.

29. Dovolateľka mala za to, že odvolací súd sa napadnutým rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, a to od rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 72/2019-10 zo dňa 13. marca 2019 a rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Cdo 663/2012 zo dňa 26. septembra 2012, sp. zn. 29Odo 182/2004 zo dňa 31. augusta 2004, sp. zn. 29Odo 502/2006 zo dňa 3. apríla 2008 a sp. zn. 29 Odo 1063/2004 zo dňa 31. októbra 2006. Keďže vylučovacia žaloba podľa § 19 ods. 2 ZKV a tiež podľa § 78 ZKR je procesnou žalobou, ktorá má podľa dovolateľky charakter určovacej žaloby „podľa ust. § 137 písm. d) CSP“, tak predmetom tohto konania nemohol byť nárok (in eventum) na plnenie, a preto pokladá rozhodnutia súdov nižšej inštancie za nesprávne.

30. Ako tretiu otázku, pri ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), dovolateľka formulovala otázku, „z akej peňažnej hodnoty vecí, ktorých vylúčenia zo súpisu konkurznej podstaty sa žalobca pôvodne domáhal sa vychádza v prípade následného vylúčenia náhradného peňažného plnenia získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty“ (ďalej tiež „tretia otázka“).

31. Túto otázku považuje dovolateľka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu za taktiež vyriešenú, poukajúc na názor odvolacieho súdu v ods. 69 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého je možné sa vylučovacou žalobou domáhať aj vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok konkurznej podstaty. Podľa dovolateľky súd prvej inštancie ju zaviazal zaplatiť žalobcovi relutárnu náhradu zodpovedajúcu sume, za akú predmetné veci žalobca nadobudol do svojho vlastníctva a odvolací súd sa s takým spôsobom zistenia peňažnej náhrady stotožnil, paradoxne poukajúc na závery v rozhodnutí dovolacieho súdu sp. zn. 4Obdo/6/2017 zo dňa 26.10.2017, z ktorého však vyplýva celkom iný spôsob zistenia výšky takejto peňažnej náhrady. V tejto súvislosti dovolateľka uviedla, že odklon napadnutého rozhodnutia od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je zrejmy aj z toho, že oba súdy nižšej inštancie ani neskúmali, akému kupujúcemu, na základe akej kúpnej, resp. inej zmluvy a za akú cenu mali byť hnutelné veci, ktorých vylúčenia sa žalobca pôvodne domáhal, žalovanou v konkurze speňažené. Pritom bez náležitého zistenia výšky sumy, za ktorú mali byť hnutelné veci žalovanou ako správkyňou konkurznej podstaty v konkurznom konaní speňažené, nemohli konajúce súdy o nároku na vylúčenie náhradného peňažného plnenia vôbec rozhodnúť.

32. Dovolateľka navrhla najvyššiemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a priznal žalovanej ako dovolateľke náhradu trov konania, prípadne, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietne a žalovanej ako dovolateľke prizná náhradu trov konania. Zároveň podľa § 444 ods. 1 CSP podala návrh na odklad právoplatnosti rozsudku súdu prvej inštancie ako aj rozhodnutia odvolacieho súdu, z dôvodu existencie odôvodnenej hrozby nenapraviteľnej, resp. ťažko napraviteľnej ujmy, a tiež preto, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí nesprávnym právnym posúdením a procesnými vadami.

33. Žalobca sa k dovolaniu žalovanej písomne vyjadril, majúc za to, že je neopodstatnené, nakoľko odvolací súd správne rozhodol, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Za neopodstatnenú považoval i námietku o porušení práva na spravodlivý proces, a to aj v súvislosti s nevykonaním znaleckého dokazovania, pre ktoré podľa žalobcu neboli splnené zákonné podmienky. Nedostatok týkajúci sa výrokovej časti napadnutého rozsudku bol odvolacím súdom odstránený vydaním opravného uznesenia. K dovolacej námietke nesprávneho právneho posúdenia uviedol, že tvrdenia ohľadom zistenia výšky sumy, za ktoré mali byť speňažené hnutelné veci, sú nové skutočnosti, ktoré žalovaná pred súdmi nižšej inštancie netvrdila, preto považuje túto argumentáciu, uplatnenú až v dovolaní, za neprípustnú. Navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalovanej zamietol a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas žalovaná, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné odmietnuť.

K právnej úprave prípustnosti dovolania.

35. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

36. Podľa ust. § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

37. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38. Podľa ustanovenia § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

39. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

40. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

41. Podľa ustanovenia § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

42. Dovolací súd len pripomína, že pri preskúmaní veci v rozsahu dovolacích dôvodov je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP).

43. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP, a tiež podmienky dovolacieho konania, t.j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

K námietke porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

44. Dovolateľka prípustnosť dovolania vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP, nakoľko jej ako žalovanej strane mal súd nesprávnym procesným postupom znemožniť, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

45. K tvrdenej vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f) CSP malo dôjsť v dôsledku toho, že súdy nižšej inštancie oprelí svoje rozhodnutie aj o listinný dôkaz - Zápis (zápis z 25. apríla 2001 s jeho prílohou zoznamom hnutelných vecí odovzdaných pre ASKO a.s. v konkurze), vyhotovený žalobcom ako odovzdávajúcim a žalovanou ako preberajúcim. Oba súdy nižšej inštancie mali procesne pochybiť, keďže nedošlo k vykonaniu súdom nariadeného znaleckého dokazovania (k podpisu žalovanej na zápise), nedošlo ani k vyhotoveniu písomného znaleckého posudku, pričom v rozhodnutí súdu prvej inštancie sa nenachádza ani zmienka, či takýto dôkaz bol vykonaný, resp. prečo nebol vykonaný. Dovolateľka považovala napadnuté rozhodnutie za nedostatočne odôvodnené, resp. nepreskúmateľné. K vade zmätočnosti malo dôjsť postupom odvolacieho súdu aj v súvislosti so samotným výrokom dovolaním napadnutého rozsudku, nakoľko odvolanie podala žalovaná len voči výroku I a III rozhodnutia súdu prvej inštancie, avšak odvolací súd rozhodol aj o výroku II, ktorý nebol odvolaním žiadnej zo strán sporu napadnutý.

46. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces

je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

47. K namietanému nevykonaniu znaleckého dokazovania nariadeného súdom prvej inštancie na posúdenie pravosti podpisu žalovanej na zápise zo dňa 25. apríla 2001, dovolací súd podľa obsahu spisu konštatuje, že žalovaná ohľadom pravosti svojho podpisu v konaní uviedla len, že: „nevie(m) o tom, že by uvedený zápis podpísala“ (pojednávanie zo dňa 16. apríla 2015). Pritom vykonanie znaleckého dokazovania na overenie pravosti podpisu žalovanej na zápise, žalovaná ani žalobca nenavrhovali, toto z vlastnej iniciatívy nariadil súd prvej inštancie, a to na základe úvahy súdu vyššej inštancie v rozhodnutí sp. zn. 5Obo/27/2015 (ods. 21), ktorý pre ďalšie konanie vo veci uviedol, že: „Ak by ďalej žalovaná sponchybovala svoj podpis na protokole o prevzatí veci z 25. apríla 2001, prichádzalo by do úvahy ustanovenia znalca.“ Súd prvej inštancie takéto znalecké dokazovanie nariadil v uznesení č. k. 17Cb/648/2001-268 zo dňa 18. mája 2017, pričom žalovanej a žalobcovi (výrok V a VI) uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 400 eur, s poučením podľa § 253 ods. 3 CSP, že ak nezložia preddavok, súd dôkaz nevykoná. V danom prípade žalobca ani žalovaná neuhradili preddavok na trovy znaleckého dokazovania a k jeho vykonaniu tak nedošlo. Dovolací súd ďalej konštatuje, že na výzvu súdu prvej inštancie na záverečnom pojednávaní dňa 17. februára 2022, právny zástupca žalovanej uviedol, že nemá žiadne ďalšie návrhy na dokazovanie, z čoho je zrejmé, že žalovaná napokon netrvala na vykonaní predmetného znaleckého dokazovania.

48. V nadväznosti na vyššie uvedený procesný stav ohľadom dovolateľkou namietaného nevykonania znaleckého dokazovania, dovolací súd zdôrazňuje, že relevantné z hľadiska prípustnosti dovolania z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je to, že nevykonanie určitého dôkazu by mohlo mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúce prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (k tomu pozri R 37/1993).

49. Z ustanovenia § 185 ods. 1 CSP vyplýva, že súd rozhodne, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná, a teda výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na rozhodnutí súdu. Podľa § 191 CSP súd starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Spôsob vykonávania dokazovania a vykonania alebo nevykonania toho-ktorého dôkazného prostriedku určuje súd v závislosti od toho, či jeho vykonanie je relevantné a efektívne pre rozhodnutie sporu, vo väzbe aj na ďalšie dôkazné prostriedky, ktoré boli vykonané a či tieto sú postačujúce pre rozhodnutie sporu po vecnej stránke.

50. V danom prípade to, že súd prvej inštancie nevykonal ním nariadené znalecké dokazovanie, nie je takou skutočnosťou, ktorou by u sporových strán došlo k porušeniu rovnosti zbraní, resp. práva na spravodlivý proces, nakoľko nešlo o nevykonanie kľúčového (jediného, neopomenuteľného) dôkazu, bez vykonania ktorého by súdy nižších inštancií nemohli dospieť ku skutkovým zisteniam a záverom podstatným pre rozhodnutie vo veci samej. Z vykonaného dokazovania, jeho komplexného zhodnotenia a na jeho základe prijatých záverov oboma súdmi nižších inštancií vyplynulo, že hnutelné veci, ktorých vylúčenia sa žalobca v danom incidenčnom konaní domáhal, boli nezameniteľne určené a tieto žalovaná ako správkyňa v súbežne prebiehajúcom konaní o konkurze na majetok úpadcu speňažila. Preto z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie, nemožno jej námietku, že súd nevykonal znalecké dokazovanie, ktoré sama ani nenavrhol, považovať za relevantnú, pričom zjavne nešlo o dôkaz, bez vykonania ktorého by súd nemohol dospieť k záveru o tom, že predmetnými vecami správkyňa disponovala a tieto speňažila.

51. Právu strany na vykonanie dôkazu v súdnom konaní zodpovedá povinnosť súdu každý dôkazný návrh posúdiť a vysporiadať sa s ním a pokiaľ takému návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovie, tak je povinný v odôvodnení rozsudku odôvodniť, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP), a to presvedčivo s vysvetľujúcim odôvodnením z akého dôvodu je ním odmietaný návrh na vykonanie dôkazu nedôvodný (resp. neopodstatnený), či už z dôvodu, že sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť, napr. inak.

52. V danom prípade však na úvahy a závery súdov nižšej inštancie tu nemôže mať žiaden vplyv dovolateľkou namietané nevykonanie znaleckého dokazovania, ktoré nebolo samotnými sporovými stranami navrhované, pričom ani podľa dovolacieho súdu to, či bol alebo nebol podpis žalovanej správkyni na zápise pravý, nebolo podstatným pre konštatovaný záver súdov nižších inštancií, že správkynou boli predmetné veci zapísané v súpise konkurznej podstaty úpadcu, že týmito huteľnými vecami disponovala, keď aj sama na pojednávaní potvrdila, že tieto veci úspešne speňažila. Vzhľadom na uvedené je tvrdenie žalovanej o porušení jej práva na spravodlivý proces nevykonaním znaleckého dokazovania mimo akejkolvek úvahy spôsobilej zvrátiť výsledok konania.

53. Pokiaľ teda súd prvej inštancie od ním nariadeného znaleckého dokazovania napokon upustil, a teda nedošlo k vypracovaniu znaleckého posudku, toto predstavuje legálny a možný postup súdu v procese dokazovania (§ 185 CSP), pri vedení konania a v danom prípade nepredstavuje procesné pochybenie súdu, a to v takej intenzite, že by došlo k porušeniu práva strany na spravodlivý proces. Takúto námietku uviedla dovolateľka už v podanom odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie, pričom odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s ňou riadne a zrozumiteľne vysporiadal (ods. 45, 52, 65 - 67, 74). To, že odvolací súd omylom konštatoval, že išlo o vykonaný dôkaz, nemá relevantný vplyv na podstatné dôvody napadnutého rozhodnutia, ohľadom námietky viažucej sa k predmetnému znaleckému dokazovaniu uvedené najmä v ods. 74 odôvodnenia. Dovolací súd len dodáva, že nemožno považovať namietaný postup za porušenie práva na spravodlivý proces na strane dovolateľky, nakoľko ani dovolacím prieskumom nezistil, že by bola týmto postupom súdu v konaní vylúčená z realizácie svojich procesných práv.

54. Žiada sa pre úplnosť dodať, že pokiaľ žalovaná považovala nevykonanie nariadeného znaleckého dokazovania za tzv. „opomenutý dôkaz“, tak podľa dovolacieho súdu v danom prípade pre takéto konštatovanie neboli splnené nižšie uvedené podmienky.

55. Podľa doktríny opomenutých dôkazov je opomenutým predovšetkým taký dôkaz, ktorého vykonanie má pre rozhodnutie vo veci zásadný význam, avšak vo veci konajúci súd jeho vykonanie bez adekvátneho odôvodnenia nezrealizuje, prípadne jeho vykonanie opomenie bez akéhokoľvek odôvodnenia. Na zistenie toho, či ide o opomenutý dôkaz alebo nie, sa v praxi používa tzv. Perna test (bližšie pozri rozhodnutie Perna vs. Taliansko č. 48898/99 zo 6. mája 2003 a iné). Perna test v zásade pozostáva z posúdenia troch nasledovných kritérií, ktoré sú podľa najvyššieho súdu (m. m. 6Cdo/107/2022) aplikovateľné aj vo vnútroštátnom civilnom procese:

- Je návrh na realizáciu dokazovania dostatočne odôvodnený a týka sa podstaty veci?
- Bol posúdený význam určitého dôkazu a v tejto súvislosti boli súdom poskytnuté dostatočné dôvody, prečo dôkaz nebol vykonaný v priebehu súdneho konania?
- Či toto rozhodnutie nenarušilo celkovú spravodlivosť konania.

56. Posúdenie veci musí v sebe implikovať aj posúdenie relevantnosti navrhovaného dôkazu a poskytnutie dostatočného odôvodnenia súdom. Až nesplnenie si tejto povinnosti súdom je porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, ako dôsledok porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

57. V predmetnej veci však takýto stav nenastal, keďže predmetné znalecké dokazovanie nebolo navrhnuté stranami (nebol zložený ani predadvok), pričom z rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií dostatočne vyplývajú dôvody, na ktorých rozhodnutie spočíva, vrátane odôvodnenia skutkových zistení a záverov, komplexne vyvedených z vykonaného dokazovania, t.j. aj bez vykonania namietaného dôkazu, ktorý tak nemožno považovať za kľúčový (neopomenuteľný) pre rozhodnutie vo veci. Pritom súdy nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí zhodne zvýraznili práve okolnosť, vyplývajúcu z vyjadrení žalovanej správkyni o jej postupe v konkurznom konaní vo vzťahu k vylučovaným huteľným veciam, že tieto veci predala (ods. 4, 50, 52, 54 - 56). K tomu súd prvej inštancie konštatoval, že „procesná obrana žalovanej v spore až do septembra 2021 neindikovala potrebu žalobcu žiadať zaviazat' žalovanú eventuálne aj relutárnu náhradu“ a ďalej, v súvislosti s následne vznesenou námietkou premlčania voči žalobcom eventuálne uplatnenému nároku v peňažnej forme, konštatoval rozpornosť takeho výkonu práva žalovanou s dobrými mravmi (§ 3 OZ), ako aj, že „(t)akéto konanie žalovanej vykazuje podľa súdu znaky priameho úmyslu poškodiť žalobcu a je výrazom zneužitia práva na jeho úkor.“ Na uvedené nadviazal v napadnutom rozhodnutí odvolací súd (ods. 70), ktorý totožne zdôraznil „vyjadrenie žalovanej

z 20. septembra 2021, kedy po 18 rokoch trvania súdneho sporu uviedla, a to opakovane, že hnutelné veci, ktoré sú predmetom sporu boli odpredané v rámci konkurzného konania pod dohľadom veriteľského výboru a so súhlasom súdu ... čím obranu žalovanej skutočne nemožno vyhodnotiť inak, ako tomu urobil súd prvej inštancie, a to označením jej vyjadrení za účelové a rozporné v priebehu celého konania.“

58. Podstatné je, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zdôvodnili svoje východiská i procesný postup v odôvodnení svojich rozsudkov pri rozhodovaní o predmetnej excindačnej žalobe. Dovolací súd konštatuje, že ani námietka ohľadom nedostatočne odôvodneného rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle dovolania žalovanej v dotknutej časti dôvodná nie je.

59. Z hľadiska väd zmätočnosti vytykánych žalovanou vo vzťahu ku konaniu súdu prvej inštancie ako aj konaniu pred odvolacím súdom, tak vo výsledku nebolo podstatné, či súd prvej inštancie mal/nemal alebo mohol tento dôkaz vykonať, pričom je zrejmé, že odvolací súd sa dôvodmi nevykonania takého dokazovania v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal, konštatujúc, že absencia súdom prvej inštancie nariadeného znaleckého dokazovania v odôvodnení jeho rozhodnutia nemala žiadny dopad na podstatné a kľúčové zistenia konajúceho súdu, a teda ani nepremietnutie tohto dôkazu do odôvodnenia samé osebe neznamená, že rozhodnutie je nepreskúmateľné. Zároveň v súvislosti s touto námietkou žalovanej má dovolací súd za to, že vykonávanie tohto dôkazného prostriedku bolo z pohľadu meritórneho skutkového a právneho kontextu veci zjavne bezvýznamné. Dovolateľka v súvislosti s vykonaním ostatných dôkazov a ich vyhodnotenia súdmi nižších inštancií ani nevysvetlila, ako by ňou namietané opomenutie vykonania tohto dôkazného prostriedku mohlo vo výsledku ovplyvniť jej procesný neúspech z pohľadu kľúčovej argumentácie súdu. Vzhľadom na uvedené má dovolací súd za to, že nešlo o taký nesprávny procesný postup, ktorý by znemožnil žalovanej uskutočňovať jej patriace procesné práva v miere predstavujúcej porušenie práva na spravodlivý proces. Nešlo ani o situáciu, že by súd návrh na vykonanie tohto dôkazu zamietol a tento svoj postup následne nijako neodôvodnil.

60. Dovolací súd ďalej uvádza, že inštitút dovolania je súčasťou subsystému opravných prostriedkov, ktorými možno za stanovených podmienok prelomiť právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, pričom z hľadiska jeho prípustnosti, ako aj priebehu konania je primárne zameraný na odstránenie väd zmätočnosti a nesprávneho právneho posúdenia veci, a nie na odstránenie skutkových deficitov civilného sporového konania. Vady vyskytujúce sa v priebehu zisťovania skutkového stavu veci môžu zakladať porušenie práva na súdnu ochranu len celkom výnimočne, najmä v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla určitú intenzitu, pričom tieto vady sa prelínajú s právom na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (vrátane aspektu predvídateľnosti a presvedčivosti) a prejavujú sa primárne ako deficit primeraného odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu. Uvedené v tu preskúmanej veci nenastalo.

61. Zároveň dovolací súd poukazuje na to, že nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (čo v tu preskúmanej veci nenastalo).

62. K ďalšej dovolacej námietke dovolací súd uvádza, že namietaná nedostatočná kvalita súdneho rozhodnutia, ktorého odôvodnenie podľa dovolateľky nezodpovedá procesným požiadavkám práva na spravodlivý proces, môže byť predmetom dovolacieho prieskumu v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Pojem „procesný postup“ v § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“, ktorého súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (k tomu pozri napr. II. ÚS 559/20218, IV. ÚS 443/2020, IV. ÚS 372/2020).

63. Dovolací súd dovolacím prieskumom v danom prípade dospel k záveru, že odvolací súd v napadnutom rozsudku poskytol náležitú, primeranú a racionálnu odpoveď na procesné, skutkové a právne otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci. Vyrovnal sa s podstatnými námietkami žalovanej uvedenými v odvolaní a v tomto rámci, limitovanom dôvodmi odvolania, so všetkými okolnosťami, ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ napadnutého rozhodnutia. Myšlienkové úvahy odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie sú v uvedených smeroch dostatočne zrozumiteľné a rozhodnutia súdov nižšej inštancie, ktoré v danom prípade aj čo do ich odôvodnenia tvoria organický celok (§ 387 ods. 1, 2 CSP), nemožno považovať za arbitrárne či svojvoľné a ani za zjavne neodôvodnené.

64. Vyššie uvedený záver dovolací súd uvádza v súvislosti s námietkou dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení, zmätočnosti a nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Z kontextu dovolania vyplýva, súdiac podľa jeho obsahu, že dovolateľka v súvislosti s vadou zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP], týkajúcou sa odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, v podstate vyjadruje svoj nesúhlas s právnym posúdením veci. Tu dovolací súd len pripomína, že najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď primerane rozhodnutia R 54/2012, 1Cdo 62/2010, 2Cdo 97/2010, 3Cdo 53/2011, 4Cdo 68/2011, 5Cdo 44/2011, 6Cdo 41/2011, 7Cdo 26/2010 a 8ECdo 170/2014). Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, zotrval najvyšší súd aj v rozhodnutí R 24/2017.

65. Vo vzťahu k napadnutej časti rozhodnutia odvolacieho súdu a ním potvrdeného rozhodnutia súdu prvej inštancie, nebolo dovolacím prieskumom zistené, že by išlo z hľadiska ich odôvodnení o dovolateľkou tvrdenú zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd nezistil, že by daný prípad predstavoval vady odôvodnenia rozhodnutia dosahujúce mieru až justičného omylu. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na názor ESLP, podľa ktorého v žiadnom prípade za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z roku 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

66. Súčasne mal dovolací súd na zreteli, že reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

67. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v nadväznosti na odvolacie námietky žalovanej vyplýva, že odvolací súd sa vecou dostatočne zaoberal, pričom prijal nasledovné závery (v zátvorke je uvedený príslušný odsek odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu):

67.1 Vylučovacia (excindačná) žaloba uplatnená na súde proti správcovi konkurznej podstaty podľa ust. § 19 ods. 2 ZKV, je svojou povahou procesnou žalobou, a nie hmotnoprávnou žalobou. Predpokladá vyhlásenie konkurzu a jeho trvanie a spravuje sa procesnými predpismi. Procesný nárok na vylúčenie veci z konkurznej podstaty teda nemôže vzniknúť skôr, než ako je vyhlásený konkurz a zaniká, len čo sa konkurzné konanie skončilo a konkurz bol zrušený (ods. 57).

67.2 Účelom vylučovacej žaloby je dosiahnuť vylúčenie určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu; takýto výsledok nemožno dosiahnuť prostredníctvom určovacej žaloby, nakoľko zahrnutím majetku do konkurznej podstaty sa nemení skutočný vlastník tohto majetku, nech ním bol úpadca alebo iná osoba. V konkurznej podstate sa vec zadržuje správcom nie na základe predpisov hmotného práva, ale na základe príslušných procesných predpisov (ods. 58).

67.3 Žalobca v konaní preukázal, že mu patrí vlastnícke právo k hnutel'nému majetku zapísanému do súpisu, preto bol vecne správny (prejudiciálny) záver ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o aktívnej legitímácii žalobcu k (vylučovaným) hnutel'ným veciam (ods. 59 - 64).

67.4 V konaní bol dostatočne identifikovaný vylučovaný majetok s tým, že prípadná nepresnosť zápisu v súpise, ktorú môže spôsobiť správca alebo môže mať pôvod v nepresnej (neúplnej) evidencii, či inej skutočnosti, nemôže byť na ujmu tretej osoby (ods. 66).

67.5 Civilné sporové konanie o vylúčenie veci z konkurznej podstaty nemá charakter konania o určovacej žalobe; je treba ju odlišovať od žaloby na určenie vlastníckeho práva (ods. 68 - 70).

67.6 Vylučovacou žalobou sa možno domáhať aj vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty za predpokladu, že ide o peňažné plnenie získané speňažením majetku zapísaného do konkurznej podstaty (ods. 69).

67.7 Také vymedzenie, ktorým dochádza k vylúčeniu náhradného peňažného plnenia z konkurznej podstaty za (vylučované) veci (v priebehu incidenčného konania o vylúčenie týchto vecí) speňažené v rámci konkurzu, nie je uplatnením iného práva, nového nároku (ods. 69).

67.8 Nemožno stotožňovať konanie o vylúčenie veci v jej relutárnej (podobe), peňažnej náhrade v rámci konkurzného konania, s konaním o určovacej žalobe, resp. s konaním o nároku na náhradu škody; v danom prípade nejde o vindikačnú žalobu, ktorá by zmenou návrhu na vydanie peňažného ekvivalentu nadobúdala charakter obligačnoprávny (z titulu náhrady škody či bezdôvodného obohatenia a pod.) (ods. 70).

68. Podľa dovolacieho súdu už uvedené závery odvolacieho súdu indikujú neopodstatnenosť námietky žalovanej o zmätočnostnej vade týkajúcej sa postupu pri odôvodnení napadnutého rozhodnutia ako nedostatočného či nepreskúmateľného. Odvolací súd taktiež, v súlade so zákonnými kritériami podľa § 393 ods. 2 a 3 CSP vo väzbe na § 387 ods. 2 a 3 CSP, v odôvodnení riadne vysvetlil ako k týmto záverom dospel, a to aj vo väzbe na konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo, pričom náležite reagoval na odvolacie námietky žalovanej. Práve tieto námietky ho však limitovali pri posudzovaní finančného ekvivalentu namiesto vylučovaných hnutelných vecí zo súpisu konkurznej podstaty, keďže žalovaná v rámci podaného odvolania nespochybnila výšku priznanej sumy, namietala len podobu výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď v jeho enunuciáte mala podľa nej formulácia meritórneho výroku znieť, že sa žalobcove veci, resp. ich finančný ekvivalent vylučujú, a nie tak, že žalovaná bola zaviazaná povinnosťou finančný ekvivalent žalobcovi zaplatiť. K tomu sa viazala podstata odvolacích námietok žalovanej aj čo sa týkalo stanovenia, či excindačná žaloba podľa ZKV predstavuje z hľadiska úpravy civilného sporového konania v CSP žalobu o plnenie, alebo žalobu o určenie.

69. Podľa dovolacieho súdu však podstatné bolo to, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí riadne a dostatočne osvetlil, že excindačná žaloba podľa § 19 ods. 2 ZKV vedená v incidenčnom konaní vyvolanom konkurzným konaním, vychádza z noriem procesného práva, pričom predstavuje osobitný typ žaloby, odchyľnej od žalôb na plnenie, na určenie (napr. na určenie vlastníckeho práva) ako aj od vindikačnej žaloby (rei vindicatio), opierajúcich sa o hmotné právo. Tento záver ako aj úvahy k nemu smerujúce odvolací súd podporil aj odkazom per analogiam na rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu v obdobných incidenčných sporoch, hoci vychádzajúcich z úpravy v ZKR (sp. zn. 4Obdo/6/2017, sp. zn. 5Obdo/24/2020). Aj podľa doktríny „(ž)aloba (ktorá smeruje proti správcovi) na vylúčenie veci z konkurznej podstaty, do ktorej ju správca nesprávne zapísal a zabral (vylučovacia, excízna, intervenčná žaloba), je svojou povahou obdobne ako excízna žaloba vo výkone rozhodnutia (§ 267 ods. 1 O.s.p. alebo podľa § 55 ods. 1 Exekučného poriadku) procesnou, verejnoprávnou žalobou a nie žalobou hmotnoprávnou, súkromnoprávnou. Predpokladá vyhlásenie konkurzu a jeho trvanie a spravuje sa procesnými predpismi vrátane obmedzení nimi uložených [§ 14 ods. 1 písm. c)]. Procesný nárok na vylúčenie veci z konkurznej podstaty teda nemôže vzniknúť skôr, než bol konkurz vyhlásený, a nevyhnutne zaniká len čo sa konkurzné konanie skončilo a konkurz bol zrušený (§ 45 ods. 1). Žalobca sa v dôsledku toho vylučovacou žalobou domáha rozhodnutia o priznaní práva vyplývajúceho z procesných predpisov (§ 19)“ (Steiner, V., Mazák, J. In: Ďurica, M. Zákon o konkurze a vyrovnaní. Prvé vydanie. Žilina: Poradca podnikateľa spol. s r.o. 2001. s.162 - 163). Taktiež zo Stanoviska Obchodného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. marca 1999, sp. zn. Obpj 1/99 vyplýva, že ustanovenie § 19 ods. 2 ZKV v platnom znení nevylučuje, aby sa žalobca nedomáhal na okresnom súde určenia

vlastníctva. Predmet konania podľa tejto žaloby je iný a iné budú aj účinky rozhodnutia, ktoré z toho vyplývajú.

70. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia nedopustil extrémneho vybočenia či omylu v práve, dosahujúceho až ústavnoprávny rozmer, pri závere, že excindačná žaloba nepredstavuje žalobu o určenie - t.j. určovaciu žalobu opierajúcu sa o hmotné právo. Tento kontext je z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia zreteľný.

71. Záver odvolacieho súdu, odlišujúci procesnú povahu excindačnej žaloby od iných typov žalôb, vrátane určovacích, založených na hmotnom práve, nie je v nesúlade ani so skoršou rozhodovacou praxou súdov. Tu je vhodné spomenúť rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2010, sp. zn. 4Cdo/96/2008, publikovaný ako judikát R 52/2010, podľa ktorého sama skutočnosť, že prebieha konanie o (excindačnej) žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, bez ďalšieho nezakladá nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu (§ 80 písm. c) OSP) na určenie, že je vlastníkom tejto veci. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 3. apríla 2008, sp. zn. 29Odo 502/2006, vylučovacia žaloba podľa § 19 ods. 2 ZKV je procesnou žalobou, prostredníctvom ktorej sa pre dobu trvania konkurzu konečným spôsobom vymedzuje príslušnosť určitého majetku ku konkurznej podstate a v ktorej sa súd o práve založenom predpismi hmotného práva vyjadruje len ako k predbežnej otázke. V konaní o tejto žalobe ide o to, či je daný akýkoľvek dôvod, pre ktorý má byť dotknutý majetok zo súpisu vylúčený, alebo či je tu akýkoľvek dôvod, ktorý bráni vylúčeniu majetku zo súpisu vo vzťahu ku konkrétnemu vylučovateľovi (por. rozsudok sp. zn. 29Odo 51/2005). V uvedenom kontexte je potrebné nazerať aj na závery uvedené v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 26. septembra 2012, sp. zn. 29Cdo 663/2012, podľa ktorého vylučovacia žaloba podľa § 19 ZKV je svojou povahou žalobou určovacou. Rozsudok, ktorým súd takejto žalobe vyhovie, sa nevykonáva (výkon rozhodnutia ani exekúciu podľa neho nemožno nariadiť). Povahu určovacej žaloby vylučovacia žaloba nestráca ani vtedy, ak sa vylučovací nárok týka (výnimočne) peňazí. Výrok rozsudku, ktorým súd žalobe vyhovie, na základe ktorého má dôjsť k vylúčeniu peňažného plnenia z konkurznej podstaty úpadcu, preto nemožno formulovať ako povinnosť zaplatiť peňažné plnenie [ako povinnosť uloženú na základe žaloby v zmysle § 80 písm. b) OSP]. Taktiež podľa rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 31. augusta 2004, sp. zn. 29Odo182/2004, žaloba o vylúčení majetku z konkurznej podstaty (§ 19 ods. 2 ZKV) je žalobou určovacou; v súlade s tým má žalobný petit požadovať vydanie rozhodnutia, ktorým sa označená vec (právo alebo iná majetková hodnota) vylučuje zo súpisu majetku konkurznej podstaty označeného úpadcu. (pozn. dovolacieho súdu - rozhodnutia najvyšších súdov citované podľa publikácie Macek, J. Konkurz, reštrukturalizácia a oddĺženie s poznámkami, Bratislava: IURIS LIBRI, spol. s r.o. 2015. s. 144 - 145, s. 157 - 158).

72. Uvedené závery odvolacieho súdu konvenujú aj názorom v odbornej spisbe, podľa ktorých „(k)onkurzné konanie je osobitným druhom občianskeho súdneho konania.“ (Ďurica, M. Konkurné právo na Slovensku a v Európskej únii. 2006. Žilina: Poradca podnikateľa, spol s r.o., s. 25). „Konkurzné konanie je považované za zmiešané zložito štrukturované konanie, ktoré obsahuje prvky sporového konania, nesporového konania a exekučného konania.“ (Mazák, J. Základy občianskeho procesného práva. Bratislava: Iura Edition 2004, s. 27). „Sporom vyvolaným konkurzným a vyrovnávacím konaním (tzv. incidenčným sporom) sa rozumie spor, ku ktorému by - nebyť konkurzu - nedošlo.“ (Ďurica, M. Konkurné právo na Slovensku a v Európskej únii. 2006. Žilina: Poradca podnikateľa, spol s r.o., s. 299). Správca koná v mene a na účet úpadcu, preto ani formulácia výroku, podľa ktorej je správcovi uložená „povinnosť zaplatiť“ určitú peňažnú sumu v súvislosti so speňažením vylučovaného majetku tretej osoby, v konečnom dôsledku neznamená, že ide o priamy nárok voči správcovi - nejde o jeho osobný dlh. Obdobne to platí o trovách konania priznaných úspešnému vylučovateľovi voči správcovi ako neúspešnej strane incidenčného konania o vylúčení majetku zo súpisu. Spory o vylúčení majetku zo súpisu sú spormi vyvolanými konkurzom a konanie o nich sa spravuje ZKV a OSP, resp. od 1. júna 2016 CSP. „Nárok na vylúčenie uplatňuje tretia osoba, do práv ktorej sa konkurzným konaním zasiahlo a ktorá sa preto nestáva účastníkom vlastného konkurzného konania, ale iba jeho subjektom (osobou zúčastnenou na konkurznom konaní). O procesnej povahe žaloby na vylúčenie veci z podstaty presvedčivo hovorí aj skutočnosť, že v prípade scudzenia danej veci správcom podstaty, ku ktorému môže dôjsť po vyhlásení konkurzu ešte pred podaním vylučovacej žaloby v rámci speňaženia podstaty, pre vylučovateľa vzniká náhradný nárok na to, aby z podstaty bola vylúčená peňažná odplata, ktorá bola prijatá za scudzenú vec a ktorá bola zahrnutá do majetkového fondu konkurznej podstaty.“ (Ďurica, M. Zákon o konkurze a vyrovaní. Prvé vydanie. Žilina: Poradca podnikateľa spol. s r.o. 2001. s.163).

73. Správca je teda povinný na základe právoplatného rozsudku, ktorým sa majetok zo súpisu vylučuje, bezodkladne dotknutý majetok zo súpisu vylúčiť. Na tom nič nemení samotná formulácia výroku rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti, keďže ako už bolo povedané vyššie, realizácia rozhodnutia súdu vydaného v incidenčnom konaní na základe úspešne podanej excindačnej žaloby podľa § 19 ods. 2 ZKV, je možná len počas prebiehajúceho konkurzu na majetok úpadcu vylúčením vecí tretej osoby, resp. výťažku z ich predaja zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu. „Tretia osoba, ktorá preukáže, že speňažený majetok nemal byť do súpisu zapísaný, má právo na vydanie výťažku.“ (Đurica, M. Konkurné právo na Slovensku a v Európskej únii. 2006. Žilina: Poradca podnikateľa, spol. s r.o., s. 286). Speňažovaním sa rozumie „prevedenie všetkého majetku, ktorý podlieha konkurzu, na peňažné prostriedky ... za účelom uspokojenia veriteľov. Jeho predmetom nemôže byť majetok, ktorý je zapísaný v súpise majetku s poznámkou o tom, že je sporné, či tento majetok patrí do podstaty, alebo ak sa vedie súdny spor o vylúčenie zapísaného majetku zo súpisu. Sporný majetok je možné speňažiť až po právoplatnom ukončení sporu, ak správca sám za podmienok ustanovených v zákone neuzná nároky tretích osôb a zapísaný majetok zo súpisu nevylúči.“ (tamtiež, s. 297). Samotný súpis nepôsobí konštitutívne, keďže je do neho zahrnutá cudzia vec. Táto sa nestáva úpadcovým vlastníctvom, a naopak tým, že niektorá úpadcova vec nebola do neho zahrnutá, neprestáva byť jeho vlastníctvom. Súpis nedokazuje, že v ňom obsiahnuté veci patria do konkurznej podstaty. Zostavenie súpisu je procesným úkonom správcu, pričom zákon mu nepriznáva žiadne hmotnoprávne účinky, nemôže pôsobiť konštitutívne (obdobne Schelleová, I. a kol. Zpeněžení konkurzní podstaty. Praha : Eurolex Bohemia. 2004. s. 37 - 38).

74. Dovolací súd ďalej uvádza, že v danom prípade odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia stručne, avšak úmerne odvolacím námietkam žalovanej reagoval na situáciu (predčasného) speňaženia vylučovaných vecí, pričom potvrdil výrok prvoinštančného rozhodnutia znejúci na peňažnú sumu. Ako už bolo vyššie uvedené, v danom type incidenčného konania ani výrok rozhodnutia znejúci na peňažné plnenie voči správcovi nič nemení na povahe sporu a možnosti realizácie rozhodnutia o excindačnej žalobe výhradne vylúčením vecí, resp. ich peňažného ekvivalentu zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu. Podľa V. Steinera, „ak dôjde k speňaženiu veci správcom ešte pred podaním vylučovacej žaloby, má dotknutá osoba právo na náhradný nárok, a to aby z podstaty bola vylúčená peňažná odplata, ktorá bola prijatá do podstaty za speňaženú vec.“ (Đurica, M. Zákon o konkurze a vyrovnání. Prvé vydanie. Žilina: Poradca podnikateľa spol. s r.o. 2001. s.164). V prípade speňaženia vykonaného správcom (predčasne) v priebehu incidenčného konania, bez ohľadu na dôvody takého postupu správcu, by správca mal výťažok takého speňaženia (sporného) majetku tretej osoby (vylučovateľa), zahrnutého do súpisu, ponechať až do právoplatného skončenia konania o excindačnej žalobe oddelene od výťažku speňaženia majetku úpadcu. „Ak je sporný majetok speňažený, možno sa účinne domáhať už len vydania výťažku z tohto speňaženia alebo jeho časti.“ (Zelenka, J., Maršíková, J. Zákon o konkurzu a vyrovnání. Komentář. 2. podstatne prepracované a doplnené vydanie, Praha: Linde. 2002, s. 544, 545). „Výťažok zo speňaženia sporného majetku eviduje správca oddelene od ostatného finančného majetku podstaty do doby právoplatného skončenia sporu o vylúčenie majetku zo súpisu podstaty resp. do doby, keď už bude zrejmé, či tento výťažok aj s prípadnými úžitkami (úrok) nebude povinný vydať tomu, kto uplatňoval vylúčenie sporného majetku zo súpisu podstaty.“ (tamtiež, s. 547). Po vylúčení vecí, resp. ich finančného ekvivalentu zo súpisu správcom, by teda malo nasledovať ich vydanie žalobcovi (oprávnenej osobe).

75. Z uvedeného vyplýva, že ani samotná formulácia výroku súdu prvej inštancie v spojení s výrokom o jeho potvrdení napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu nespôsobuje v danom prípade zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka ani nevysvetlila prípadný negatívny dopad takejto formulácie (znenia výroku) rozhodnutia na jej práva ako sporovej strany z hľadiska dodržania kritérií spravodlivého procesu. Ani zrušenie napadnutej časti rozhodnutia súdov nižších inštancií, za účelom preformulovania výroku na vylúčenie peňažného ekvivalentu vylučovaných vecí zo súpisu (pre „právnú čistotu“), by v konečnom dôsledku neznamenal pre žalovanú správkyniu lepšie postavenie, či úspech v spore.

76. Dovolací súd zdôrazňuje, že súd v incidenčnom konaní nerozhoduje o splnení povinnosti (nejedná sa o žalobu na plnenie opierajúcu sa o hmotné právo), čo vyplýva:

a) z okruhu strán sporu (na strane žalovaného nestojí dlžník, ktorým je úpadca ale správca, ktorý vykonal zápis),

- b) z charakteru nároku (dôvodnosť zápisu do podstaty),
- c) z procesného charakteru žaloby, ktorá má význam len pre konkurzné konanie a trvanie incidenčného sporu je podmienené trvaním konkurzu,
- d) z účelu a podstaty žaloby, predmetom ktorej je prieskum právnej relevancie zápisu veci do podstaty.

77. V danom prípade žalobca svojou žalobou žiadal vylúčiť presne špecifikované hnutelné veci zo súpisu konkurznej podstaty, pričom jeho neskoršia procesná úprava žalobného petitu nezmenila povahu jeho excindáčného nároku na nárok na plnenie. V zásade došlo len k zmene formy excindácie na finančný ekvivalent, nakoľko vylúčenie vecí by už v čase rozhodovania súdov nižších inštancií nebolo objektívne možné (výrok súdu, ktorým by zaviazal vylúčiť veci z konkurznej podstaty by bol nerealizovateľný), keďže tieto veci žalovaná, napriek tu prebehujúcemu incidenčnému konaniu, v rámci konkurzu speňažila, a to skôr ako bolo rozhodnuté o ich ne/vylúčení. Žalobcom požadovaný finančný ekvivalent za žalovanou speňažené hnutelné veci v podstate predstavuje transformáciu predmetu excindácie do peňažnej podoby nároku. Vylučovacou žalobou sa možno domáhať aj vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený (vylučovaný) majetok (tretej osoby), ktorý bol zapísaný v konkurznej podstate úpadcu. Skutočnosť, že v prípade dôvodnosti takejto žaloby (tak ako v danej veci) bol výsledkom rozhodnutia výrok, ktorým súd zaviazal správcu konkurznej podstaty na náhradu/zaplatenie peňažného plnenia (finančného ekvivalentu), keďže vylúčenie vecí z konkurznej podstaty už nebolo objektívne možné, nemení povahu excindáčnej žaloby podľa § 19 ods. 2 ZKV na žalobu na plnenie, ako namietala žalovaná.

78. Dovolací súd z hľadiska osvetlenia špecifických okolností, za ktorých súdy nižších inštancií konali a rozhodovali o spore, považuje za potrebné poukázať aj na nekonzistentnosť vyjadrení (obransy) žalovanej počas rokov konajúceho sporu. Žalovaná najprv opakovane tvrdila, že predmetné hnutelné veci sú zapísané v súpise konkurznej podstaty, neskôr svoju výpoveď zmenila a tvrdila, že tieto veci v súpise nie sú zapísané. K vysvetleniu týchto rozporných tvrdení na pojednávaní dňa 20. septembra 2021 uviedla, že predmetné hnutelné veci predala, poukazujúc aj na okolnosti tohto predaja, následne uviedla, že predmetné hnutelné veci „boli odpredané“. Zo spisu pritom vyplýva, že námietky voči protokolácii jej výpovede súdom prvej inštancie nepodala. V odvolaní však tvrdila, že dôkazom o predaji predmetných hnutelných vecí nemôže byť jej vlastné vyjadrenie o predaji týchto vecí, keďže jej výpoveď je čiastočne zmätočná. Napokon v dovolaní (novo) namietala, že odvolací súd sa nezmieňuje o výške peňažnej sumy, za ktorú mali byť tieto hnutelné veci správkyňou speňažené a súdy nižšej inštancie neskúmali, akému kupujúcemu, na základe akej zmluvy a za akú cenu správkyňa veci speňažila.

79. Dovolací súd nevzhladol zmätočnosťnú vadu ani v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení žaloby v danom prípade osobitne nevyjadril k výške priznaného peňažného ekvivalentu vylučovaných vecí žalobcu, keďže žalovaná v rámci odvolacích dôvodov toto nenamietala. Žalovaná neuviedla v rozhodnom štádiu posudzovania dôvodnosti uplatneného nároku žalobcu, že by suma ním ekvivalentne požadovaná bola iná, resp. vyššia než výťažok speňaženia vylučovaných vecí. Tu ide o skutkovú rovinu dokazovania a rozhodovania pred súdom prvej inštancie a tak je potrebné nazerať aj na priznanie finančného ekvivalentu vylučovaných vecí vo výške prezentovanej a preukázanej žalobcom, ktorá v danom prípade de facto predstavuje sumu ním vynaloženú na získanie predmetných vecí do vlastníctva. Pokiaľ žalovaná v rámci svojej obrany nenamietala, že ide o sumu nezodpovedajúcu tej, za ktorú tieto vylučované veci v konkurznom konaní speňažila, ani k tomu nebolo navrhnuté žiadne dokazovanie, súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania uzatvoril, že žalobcovi patrí peňažná náhrada za speňaženie vylučovaných vecí v sume ním preukázanej. Keďže žalovaná takúto námietku nevzniesla ani v podanom odvolaní, odvolací súd nemal priestor na prieskum, či prehodnocovanie prijatých skutkových záverov, pričom bol pri svojom rozhodovaní v zmysle § 383 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako bol uzavretý pred súdom prvej inštancie. Záver vyjadrený odvolacím súdom de iure, podľa ktorého sa vylučovacou žalobou možno domáhať aj vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty za predpokladu, že ide o peňažné plnenie získané speňažením majetku zapísaného do konkurznej podstaty, nepredstavuje v danom prípade žiadny omyl v práve z hľadiska dodržania ústavne akceptovateľných mantinelov interpretácie právnej úpravy obsiahnutej v § 19 ods. 2 ZKV, aplikovanej na skutkový stav veci. Nejde ani o extrémne vybočenie z logických úvah týkajúcich sa účelu uvedenej právnej normy, resp. o vnútorný rozpor v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, čo by malo indikovať zmätočnosťnú vadu vyvodzovanú dovolateľkou v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v okolnostiach daného prípadu zvyrazňuje, že žalovaná mala v priebehu celého konania

pred súdmi nižších inšancií vytvorený dostatočný priestor pre realizáciu jej patriacich procesných práv. Pokiaľ však žalovaná, predovšetkým v štádiu od doručenia žaloby (v r. 2001) do ukončenia dokazovania na súde prvej inšancie (v r. 2022), proti žalobcom uplatnenému nároku nevyužila včas všetky relevantné, jej dostupné prostriedky obrany, v dôsledku čoho stratila spor, toto nemôže byť nahrádzané, resp. obchádzané zástupnou argumentáciou v dovolaní o nedostatočnom (neúplnom, rozpornom či nepreskúmateľnom) odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

80. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v prejednávanom spore nedošlo k namietanému porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces, a táto nebola postupom súdov nižších inšancií vylúčená z realizácie svojich procesných práv. Za týchto okolností tvrdenie dovolateľky, že namietaným postupom súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie je dôvodné, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti dovolania v zmysle § 447 písm. c) CSP pre jeho neprípustnosť.

81. K ďalšej námietke dovolateľky, že odvolací súd napadnutým rozhodnutím v I. výroku nesprávne potvrdil rozhodnutie súdu prvej inšancie aj v časti, v ktorej nebolo napadnuté odvolaním ani jednou zo sporových strán, dovolací súd konštatuje, že túto diskrepanciu odvolací súd odstránil vydaním opravného uznesenia sp. zn. 2Obo/5/2022 zo dňa 31. júla 2023. Podstatné však je, že namietaným potvrdením aj druhého výroku rozhodnutia súdu prvej inšancie, o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, nebolo rozhodnuté v neprospech žalovanej, a preto v tejto časti podľa § 424 CSP nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania (a ani odvolania podľa § 359 CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalovanej aj v tejto časti považuje za nie prípustné a odmietol ho podľa § 447 písm. b) CSP ako podané neoprávnenou osobou.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci a k prípustnosti dôvodov dovolania v zmysle § 421 ods. písm. b) CSP.

82. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP dovolací súd primárne uvádza, že pre úspešnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, musí dovolateľ vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v § 432 ods. 1 a 2 CSP.

83. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o právnu otázku, nie o otázku skutkovú. Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, aj keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

84. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/222/2009 z 26.2.2010).

85. Z vyššie uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

86. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku, ktorá je pre konanie kľúčová, a ktorá doposiaľ nebola predmetom posúdenia zo strany dovolacieho súdu a b/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

87. Dovolaiteľka za právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola doposiaľ vyriešená, považuje otázku, či „je právne prípustné, resp. možné v rámci konania o žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty podľa ust. § 19 ods. 2 ZKV titulom následného vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty rozhodnúť výrokom ukladajúcim správcovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške rovnajúcej sa nadobúdacej hodnote veci, ktorých vylúčenia zo súpisu konkurznej podstaty sa žalobca domáhal.“

88. Namietané nesprávne právne posúdenie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka videla v tom, že odvolací súd v napadnutej časti potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradné peňažné plnenie (finančný ekvivalent), a to v sume rovnajúcej sa hodnote, za ktorú mal žalobca vylučované veci nadobudnúť. Dovolaiteľka mala za to, že s ohľadom na charakter žaloby o vylúčenie veci z konkurznej podstaty malo byť v takomto prípade rozhodnutím súdu náhradné peňažné plnenie v určitej výške vylúčené zo súpisu konkurznej podstaty, pričom nesprávny má byť jednak výrok zaväzujúci žalovanú zaplatiť žalobcovi určitú sumu titulom náhradného plnenia ako aj skutočnosť, že súdy pristúpili k priznaniu nesprávnej výšky náhradného peňažného plnenia.

89. Dovolaací súd konštatuje, že rozsiahlu časť svojho dovolania dovolateľka venovala procesnej otázke prípustnosti eventuálneho petitu a ne/možnosti priznať žalobcovi v tomto spore relutárnu (peňažnú) náhradu tak, že žalovaná bola zaviazaná na jej zaplatenie žalobcovi. Vo vzťahu k tejto otázke má dovolací súd za to, že tak ako bola otázka žalovanou položená, táto nebola predmetom posudzovania, či riešenia v konaní pred odvolacím súdom. Odvolací súd v rámci rozhodovania o dovolaní žalovanej právne neposudzoval ne/správnosť formulácie - znenia výroku súdu prvej inštancie zaväzujúceho žalovanú zaplatiť žalobcovi finančný ekvivalent za speňažený majetok (náhradné peňažné plnenie). Rovnako tak v rámci dovolacieho konania odvolací súd neposudzoval namietané priznanie náhradného peňažného plnenia z hľadiska jeho výšky, ktoré mal podľa dovolateľky nesprávne vyvodzovať z hodnoty, za ktorú hnutelné veci žalobca pôvodne (v exekúcii) nadobudol, a nie za ktorú tieto správkyňa speňažila. Žalovaná tieto skutočnosti nenamietala a ani v rámci konania na odvolacom súde netvrdila. Uvedená argumentácia dovolateľky, o formulácii namietaného výroku, resp. o povinnosti zaplatiť finančný ekvivalent v sume, s ohľadom na nadobúdajúcu hodnotu veci žalobcom, nebola predmetom právneho posúdenia odvolacím súdom, a teda nemohla byť ani tou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej kľúčovo záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolaací súd taktiež konštatoval, že ide o novú argumentáciu žalovanej, uplatnenú až v rámci dovolacieho konania.

90. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzavrel, že prvá otázka tak, ako je formulovaná a vyplýva z obsahu dovolania žalovanej, nepredstavuje otázku zameranú na interpretáciu alebo aplikáciu konkrétneho zákonného ustanovenia tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP, navyše, táto je s prvkami skutkových a právnych tvrdení, ktoré neboli doposiaľ v riešenej veci vznesené. Dovolaiteľka tu totiž uviedla argumenty celkom nové, doposiaľ v konaní neprednesené, ktoré predstavujú novoty v dovolacom konaní, ktorých uplatnenie nie je v rámci dovolania prípustné a dovolací súd nie je oprávnený ani povinný sa nimi zaoberať z hľadiska namietanej vady nesprávneho právneho posúdenia veci.

91. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd poukazuje na to, že v súlade s § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt. Podľa § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a preto skutkovým podkladom pre rozhodnutie dovolacieho súdu môžu byť len tie skutočnosti a dôkazy, ktoré strany uviedli v konaní pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom, a to v takom rozsahu,

ako sú uvedené v súdnom spise alebo v odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1413). Uvedená úprava vychádza zo zásady, že istota a stabilita, nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Výnimkou je uplatnenie skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

92. Dovolací súd k prvej otázke uzavrel, že s ňou súvisiaca námietka a argumentácia dovolateľky je prostriedkom procesného útoku žalovanej, ktorej účelom nie je preukázať včasnosť a ani prípustnosť dovolania, preto je v zmysle § 435 CSP novotou, ktorá je v dovolacom konaní neprípustná, a preto na ňu dovolací súd neprihliadol. Pokiaľ dovolací súd na uvedenú námietku neprihliadol, táto ani nemohla zakladať prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci a k prípustnosti dôvodov dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

93. Dovolací súd opakovane k § 421 ods. 1 CSP zdôrazňuje, že prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je striktno limitovaná tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia určitej, dovolateľom nastolenej právnej otázky, pričom musia byť splnené aj kritériá vymedzenia dovolacích dôvodov podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP. V danom prípade dovolateľka z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom namietla, že napadnutým rozsudkom došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke - „akú povahu v zmysle ust. § 137 CSP obsahujúceho výpočet druhov žalôb má žaloba o vylúčení majetku z konkurznej podstaty podaná podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov o konkurze a vyrovnaní a rovnako tak aj podaná podľa ust. § 78 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.“

94. Dovolateľka vo vzťahu k vyššie uvedenej otázke poukazovala na to, že v konaní nikdy netvrdila, že vylučovacia žaloba by mala mať povahu žaloby na určenie vlastníckeho práva, vychádzala však z toho, že má povahu žaloby podľa § 137 písm. c) CSP, keďže v konaní o vylúčení veci z konkurznej podstaty ide o určenie, resp. zistenie toho, či žalobcovi svedčí právo vylučujúce zápis vecí do súpisu konkurznej podstaty. Poukázala na to, že pri riešení tejto otázky odvolaciemu súdu uniklo, že § 137 písm. c) CSP pripúšťa existenciu aj iných určovacích žalôb, než len žaloby o určenie vlastníckeho práva, majú za to, že takouto žalobou, odlišnou od žaloby na určenie vlastníckeho práva, je aj žaloba o vylúčení veci z konkurznej podstaty, ako aj žaloba o vylúčení veci z exekúcie. Z tejto právnej konštrukcie dovolateľka vyvodzovala, že eventuálny petit, priznávajúci žalobcovi náhradné peňažné plnenie za veci vylučované, by mohol byť súdom prvej inštancie pripustený ako zmena žaloby len v prípade žalôb o plnenie (§ 137 písm. a) CSP), nie však v prípade určovacej žaloby, za ktorú dovolateľka považuje aj excindačnú žalobu v danom incidenčnom spore.

95. V spojitosti s touto otázkou poukázala dovolateľka na rozhodnutia, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť. Uviedla rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 72/2019-10 zo dňa 13. marca 2019, bod 29. odôvodnenia, podľa ktorého „podľa zistenia ústavného súdu aj podľa názoru v uvedenom komentári žaloba o vylúčení veci zo súpisu konkurznej podstaty a obdobne aj žaloba o vylúčení veci z exekúcie sú žalobami určovacími v zmysle § 137 písm. c) CSP, ktorých predmetom je určenie (zistenie), či žalobcom (ne)svedčí právo vylučujúce zápis vecí do súpisu konkurznej podstaty, resp. vylučujúce ich zexekvovanie“. Odvolací súd sa mal tiež odkloniť od rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29Cdo 663/2012 zo dňa 26. septembra 2012, sp. zn. 29Odo 182/2004 zo dňa 31. augusta 2004, sp. zn. 29Odo 502/2006 zo dňa 3. apríla 2008 a sp. zn. 29Odo 1063/2004 zo dňa 31. októbra 2006. Podľa dovolateľky, ak by sa odvolací súd neodklonil od tejto rozhodovacej praxe, nepotvrdil by rozhodnutie o eventuálnom petite, napriek tomu, že išlo o konanie na základe žaloby, ktorá má určovaciu povahu. Dovolateľka tiež poukázala na odklon od rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/113/2010 a sp. zn. 3Cdo/347/2009, s tým, že vylučovacia žaloba podľa § 19 ods. 2 ZKV ako aj podľa § 78 ZKR je procesnou žalobou, ktorá má charakter určovacej žaloby „podľa ust. § 137 písm. d) CSP“, a preto predmetom konania nemohol byť nárok na plnenie.

96. Dovolací súd uvádza, že rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/347/2009 je kasačným rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým došlo k zrušeniu a vráteniu veci odvolaciemu súdu. Najvyšší súd tu konštatoval, že rozhodnutiam súdov nižších inštancií nepredchádzal procesný postup, v ktorom je zabezpečená

spravodlivá ochrana práva a oprávnených záujmov. Z uvedeného rozhodnutia je zrejmé, že žalobca žiadal zaviazat' žalovaného na jeden druh plnenia (vydať hnutelné veci - stroje) a v prípade objektívnej nemožnosti vydania vecí zaviazat' ho „in eventum“ na peňažné plnenie. Keďže súd prvej inštancie nesprávne zaviazal žalovaného vydať žalobcovi sporné stroje ako aj zaplatiť za tieto peňažnú náhradu, následne odvolací súd chcel túto nesprávnosť napraviť, avšak jeho procesný postup nebol v súlade s vtedy platnou právnou úpravou OSP. Odvolací súd tu svoje rozhodnutie založil, bez akéhokoľvek doplnenia alebo zopakovania dokazovania, na skutkových záveroch, ku ktorým súd prvej inštancie nedospel, preto vo vzťahu k žalobcovi došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f) OSP).

97. Ďalšie dovolateľkou uvádzané rozhodnutie sp. zn. 4Cdo/113/2010, predstavuje odmietajúce rozhodnutie najvyššieho súdu. V uvedenom prípade súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému vydať mu CD hudobné nosiče s eventuálnym petitom pre prípad, že žalovaný zničil alebo poškodil predmetné veci alebo ich nie je možné vydať, aby bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi finančnú sumu. Súd prvej inštancie v odôvodnení poukázal na to, že pri žalobe o vydanie vecí je hmotnoprávnym základom, že určitá vec sa nachádza vo faktickej moci inej osoby, než vlastníka, pričom táto vec sa zadržáva bez právneho dôvodu. Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že žalovaný predmetné CD nosiče má len v úschove a sú zadržávané pre účely trestného konania, preto rozhodnúť o ich vydaní je možné len na základe ustanovení Trestného poriadku. K eventuálnemu petitu na prisúdenie sumy vo výške náhrady škody súd uviedol, že nebolo preukázané, že došlo k zničeniu vecí, vyhodnocujúc daný návrh v tejto časti ako nedôvodný. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Následne dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu ako neprípustné, konštatujúc ohľadom eventuálneho petitu, že jeho podstatou je návrh na prisúdenie jedného nároku (napr. vydanie vecí - v danom prípade), a ak by toto nebolo možné (napr. preto, že sa vec zničila, stratila), návrh na relutárnu (peňažnú) náhradu.

98. Dovolací súd k dovolateľke uvádzaným rozhodnutiam najvyššieho súdu a k ich aplikácii na sporné konanie uvádza, že pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nepostačuje označenie jednotlivých súdnych rozhodnutí, často aj skutkovo a právne nesúvisiacich s predmetom sporu (čo sa týka aj daného prípadu), ale je povinnosťou dovolateľa zo zákonných ustanovení, prípadne z judikatúry, určiť právny záver, ktorého (ne)správnosť v súvislosti s právnymi závermi odvolacieho súdu má preskúmať dovolací súd, čo v danom prípade dovolateľka nespĺnila. V prípade uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu ide o rei vindikačné žaloby, týkajúce sa nárokov založených na hmotnom práve, ktoré je potrebné odlišovať od žalôb excindačných podľa úpravy konkurzného práva (ZKV), čo predstavuje tu posudzovaná vec, ako už bolo osvetlené vyššie [viď odôvodnenie v časti týkajúcej sa § 420 písm. f) CSP].

99. Pokiaľ ide o dovolateľkou uvádzané rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a ústavného súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odchýliť, tak dovolací súd upriamuje pozornosť na uznesenie najvyššieho súdu z 24. januára 2018, sp. zn. 6Cdo 29/2017, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018, pod číslom 71, podľa ktorého ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

100. Z uvedeného (a contrario) vyplýva, že rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky ani Ústavného súdu Slovenskej republiky, krajských súdov Slovenskej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva nespádajú pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Taktiež z recentnej rozhodovacej praxe ústavného súdu vyplýva jednoznačný záver, že

nález ústavného súdu nemožno subsumovať pod rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (k tomu pozri nález č. k. III. ÚS 478/2023-58 z 11. januára 2024, bod 19).

101. Dovolací súd odhliadnuc od vyššie uvedeného, len pre úplnosť dodáva, že pokiaľ dovolateľka argumentovala poukazom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 72/2019, tak ani toto rozhodnutie a jeho odôvodnenie v časti zdôrazňovanej dovolateľkou, by nebolo možné vzťahovať na tu preskúvanú dovolaciu vec, z dôvodu odlišných skutkových a právnych východísk tohto rozhodnutia ústavného súdu, ktorého predmetom bolo posudzovanie ústavnej udržateľnosti právnych záverov všeobecných súdov „pri stanovení odmeny advokáta za ním vykonané úkony právnej služby v konaní o vylúčenie vecí zo súpisu konkurznej podstaty založenom na tom zistení, či žalobcovi (ne)svedčí také právo, ktoré vylučuje zápis týchto vecí do súpisu konkurznej podstaty, oproti stanoveniu odmeny advokáta pri zastupovaní v iných konaniach o určení existencie alebo neexistencie práva alebo inej právnej skutočnosti“. Ústavný súd sa vyjadril, že „v právnej veci vylúčenia vecí zo súpisu konkurznej podstaty proti správcovi (sťažovateľovi) ide o osobitný druh konania v zmysle § 78 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), v ktorom súd nerozhoduje o vlastníctve vecí, ktorá bola do súpisu konkurznej podstaty zapísaná, ale o tom, či vec bola správcom do súpisu konkurznej podstaty zapísaná ne/oprávnené, resp. či žalobcovi svedčí alebo nesvedčí také právo k veci, ktoré vylučuje, aby predmetná vec bola do súpisu konkurznej podstaty zapísaná a následne na základe zápisu do súpisu konkurznej podstaty za podmienok stanovených zákonom o konkurze a reštrukturalizácii speňažená [určenie ne/existencie takéhoto práva žalobcu nie je identifikovateľné z výroku rozhodnutia (rozsudku), ale z jeho odôvodnenia, pozn.], čo predstavuje peniazmi neoceniteľnú skutočnosť, a preto základná sadzba tarifnej odmeny advokáta za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Totiž excindačná žaloba (žaloba o vylúčenie vecí zo súpisu konkurznej podstaty) podaná v zmysle § 78 zákona o konkurze a reštrukturalizácii slúži na ochranu osôb, ktoré majú k majetku zapísanému do súpisu konkurznej podstaty také právo, ktoré vylučuje, aby bol tento majetok v rámci konkurzu speňažený (v zmysle § 76 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii súpis majetku podstaty je listina oprávňujúca správcu speňažiť spísaný majetok, a nie vlastnícke právo úpadcu k tomuto majetku, pozn.).“ Vyjadrenie ústavného súdu k charakteru excindačnej žaloby z hľadiska úpravy v § 137 CSP, bolo uvádzané v súvislosti s posúdením základu výšky tarifnej odmeny advokáta.

102. Dovolateľka v rámci vymedzenia prípustnosti dovolania teda neoznačila ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu spôsobom vyžadovaným úpravou obsiahnutou v § 421 ods. 1 písm. a) CSP vo väzbe na § 432 ods. 1 a 2 CSP.

103. K tomu pristupuje ďalej to, že časť otázky, ktorá sa viaže na úpravu v § 78 ZKR, sa priamo netýka prejednávanej veci, keďže daný incidenčný spor právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii nepodlieha (okrem vyššie uvedených prechodných ustanovení). Súčasne z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu zreteľne vyplynulo, že v danom prípade nebol pre meritórne rozhodnutie vo veci vôbec podstatný procesný charakter sporu z hľadiska úpravy v § 137 CSP v súvislosti s námietkou žalovanej, že súd prvej inštancie nemohol/nemal procesným rozhodnutím pripustiť, ako zmenu žaloby, žalobcovu úpravu žalobného nároku na relutárnu podobu po zistení, že žalovaná správkyňa medzichasom vylučované hnutelné veci v konkurznom konaní predala. Odvolací súd k tomu uviedol, že „(t)aké vymedzenie, ktorým dochádza k vylúčeniu náhradného peňažného plnenia z konkurznej podstaty za veci speňažené v rámci konkurzu, nie je uplatnením iného práva, nového nároku ...o takejto zmene nemusel konkurzný súd rozhodovať osobitným uznesením, a ak tak aj urobil, bol to nadbytočný procesný úkon, ktorý však nemá za následok porušenie procesných práv odvolateľky a nemá dopad na vecnú správnosť rozhodnutia.“ Dovolací súd preto nepovažoval za splnené podmienky prípustnosti dovolania ani vo vzťahu k druhej otázke dovolateľky z hľadiska absencie podmienky, aby išlo o otázku kľúčovú pre rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 CSP).

104. Dovolací súd v tejto časti uzatvára, že k druhej právnej otázke nebolo možné konštatovať prípustnosť dovolania z dôvodov nastolených dovolateľkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP v nadväznosti na § 432 ods. 1 a 2 CSP.

105. Vo vzťahu k dovolateľkou nastolenej tretej otázke: „z akej peňažnej hodnoty vecí, ktorých vylúčenia zo súpisu konkurznej podstaty sa žalobca pôvodne domáhal sa vychádza v prípade následného vylúčenia náhradného peňažného plnenia získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený

majetok z konkurznej podstaty“, dovolací súd konštatuje jej neprípustnosť z dôvodu, že tak ako už bolo konštatované vyššie, táto otázka nebola predmetom právneho posúdenia v konaní pred odvolací súdom.

106. Dovolateľka teda v tejto časti dovolania nespĺnila podmienky vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Žalovaná v priebehu konania pred súdmi oboch inštancií uvedenú argumentáciu nepredostrela, v rámci obrany voči žalobou uplatnenému nároku takúto skutočnosť netvrdila, výšku finančného ekvivalentu vylučovaných vecí nenapadla. Vzhľadom na absenciu takých námietok žalovanej v rozhodnom procesnom štádiu konania pred súdmi nižších inštancií, ide o novú argumentáciu žalovanej, uplatnenú až v rámci dovolacieho konania. Dovolací súd tu pripomína, že dovolacie konanie má preskúmovaciu povahu. Z tejto povahy činnosti dovolacieho súdu vyplýva, že skutkový základ veci zistený súdom prvej inštancie, prípadne odvolacím súdom (§ 442 CSP), nemôže byť v dovolacom konaní rozširovaný či menený. Dovolací súd aj k tejto časti dovolania opakuje, že „novoty“ nie sú v zásade v dovolacom konaní prípustné, pretože dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt.

107. Dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci musí mať určitú kvalitu, a to v tom, že musí zodpovedať náležitostiam podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP. Uplatnenie dovolacích dôvodov je plne v dispozícii strán konania, pričom zákon kladie na ich vymedzenie prísne kvalitatívne nároky (§ 431 ods. 2, § 432 ods. 2, § 433 CSP). Nesprávne právne posúdenie môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia.

108. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

109. Je možné zhrnúť, že pokiaľ dovolateľka svoju obranu proti žalobou uplatnenému nároku žalobcu, ktorému bolo vyhovené, novo rozšírila až v dovolaní o námietky týkajúce sa potreby zistenia a priznania finančného ekvivalentu za vylučované hnutelné veci len vo výške ich spešazenia správkyňou v konkurznom konaní, tak ide o nové námietky, z hľadiska dovolacieho prieskumu neprípustné. Ako už bolo povedané vyššie o nekonzistentnosti vyjadrení a priebehu obrany dovolateľky v celom konaní pred súdmi nižších inštancií, je podľa dovolacieho súdu opodstatnené v tomto prípade poukázať aj na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt*, platnú tak v rovine procesnoprávnej ako aj z hľadiska uplatňovaných nárokov strany vyplývajúcich z hmotného práva. Pokiaľ žalovaná neskoncentrovala svoju pre vec relevantnú obranu zákonom predpísaným spôsobom do štádia konania pred súdmi nižších inštancií, toto nemôže byť (novo) nahradené až v dovolacom konaní vecnoprávnym prieskumom a rozhodnutím dovolacieho súdu o otázkach, ktoré neboli posudzované odvolacím súdom. Bola to práve dovolateľka, ktorá primárne disponovala vedomosťou o predaji predmetných vylučovaných hnutelných vecí, ako aj o výške ich spešazenia. Z jej obrany pred súdmi nižších inštancií však nebolo možné vyvodiť žiadnu námietku, že suma žalobcoví priznaného finančného ekvivalentu je odchylná (vyššia) než suma, za ktorú žalovaná správkyňa veci spešazila. Preto dovolacie otázky, žalovanou nastolené v súvislosti s výškou priznaného peňažného ekvivalentu, nemôžu tvoriť predmet prípustného dovolacieho prieskumu a vecnoprávneho rozhodovania dovolacím súdom. V danej veci je tak možné konštatovať, že výsledný neúspech žalovanej v spore je dôsledkom spôsobu uplatňovania jej obrany v celom konaní pred súdmi nižších inštancií, pričom ide o tzv. procesnú stratu sporu, ktorú z dôvodu neprípustnosti podaného dovolania nebolo možné reparaovať až v štádiu dovolacieho konania.

110. Podľa ust. § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

111. Podľa ust. § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

112. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP, dovolací súd dovolanie žalovanej v zmysle § 447 písm. b), c) a f) CSP odmietol tak ako odôvodnil vyššie.

113. Dovolateľka v podanom dovolaní podala aj návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia (ust. § 444 ods. 2 CSP). Keďže dovolací súd dovolanie odmietol, o návrhu na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia už nerozhodoval. Uvedené podľa ustálenej súdnej praxe najvyšší súd nevyjadruje vo výrokovej časti svojho rozhodnutia o dovolaní (k tomu pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/616/2015 z 31. marca 2016).

114. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

115. Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 5 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.